

Laodikea - Nomer Loro

Sungu Protestan

Jeff Pippenger

2023-08-27

Kang dadi wigati ing mangertèni piwulang sing lagi dibukak segelé ana ing kitab Wahyu, yaiku ngenali oyod, pangrembakan, lan teges wigatine Reformasi Protestan. Ana telung garis utama ing sajroning sajarah Reformasi mau kang nyandhak marang Alkitab, lan marang metodologi kang bener kang kudu digunakaké sajroning nyinau Alkitab, uga manawa para utusan pilihan sajroning sajarah iku dadi tenger-tenger dalan saka sajarah mau. Kaya biyasané, Iblis nyoba ndhelikaké Alkitab King James nganggo sawetara pepadhané palsu, lan dheweke ngupaya ndhelikaké metodologi kang bener kanggo mangertèni Alkitab nganggo sawetara pepadhané palsu, lan dheweke uga ngupaya ndhelikaké para utusan kang bener (tenger-tenger dalan) kang diangkat ing sadawaning lumakuning sajarah mau.

“Nanging Sétan ora meneng waé. Saiki dhèwèké nyoba apa sing wis dicoban ing saben gerakan reformasi liyané—ngapusi lan numpes umat kanthi nyodhoraké marang wong-wong mau sawijining palsu kanggo nggantèni pakaryan kang sejati. Kaya déné ana Kristus-Kristus palsu ing abad kapisan gréja Kristen, mangkono uga munculé nabi-nabi palsu ing abad kaping nembelas.” *The Great Controversy*, 186.

Ing sajarah Millerit wiwit taun 1840 nganti 1844, jubah Protestanisme, (kang minangka salah siji saka loro sungu ing kéwan bumi, yaiku Amérika Sarékat), Adventisme Millerit dados sungu Protestan. Ing wektu kang padha, gréja-gréja kang sadurungé ngakoni dhiri minangka Protestan dados Protestanisme murtad, utawa kaya dene dipunsebut déning para Millerit, “para putri Roma.” Nalika para Protestan nampik pesen malaékat kapisan ing taun 1843, wong-wong mau rubuh lan para Millerit nerusaké kanthi ngagem jubah Protestanisme. Sajarah Millerit punika dados puncaking pakaryanipun Allah ing nglantaraké “gréja-Nipun ing ara-ara samun” tumuju pangertosan pepak tumrap Sabda Allah.

Wiwaraning pengadilan panlitèn nggawa ujian tumraping angger-anggering Allah, lan mliginipun dina Sabat. Kanggo martakake pawartosing malaékat katelu, diprelakaké sawijining pasamuwan kang njunjung angger-anggering Allah, kang wis kakubur ing sangisoring tradhisi lan adat papal sajroning Jaman Peteng. Kristus nuntun para Protestan menyang sajarah taun 1840 nganti 1844 lan nampilaké ujian Élia, kang ing kono William Miller dados pralambangipun, lan nalika para Protestan nampik pawartosipun Miller, wong-wong mau bali menyang Roma. Ujian pawartosing malaékat kapisan kados dene kababar déning Miller dipralambangaké déning Élia ing Gunung Karmèl.

Lajeng Élia sowan marang sakèhé bangsa iku, lan ngandika, “Suwéné pira kowé arep limbang-limpung ing antarané rong panemu? Menawa Pangéran iku Allah, manutana Panjenengané; nanging manawa Baal, manutana dhèwèké.” Nanging bangsa iku ora mangsuli tembung sapisan waé. 1 Raja-raja 18:21.

Ing taun 1840, nalika ngadhepi piwulangé Élia, kang diwakili déning Miller lan malaékat kapisan, para Protestan milih Baal!

Reformasi Protestan punika minangka pambukan segel kasunyatan-kasunyatan Kitab Suci ingkang dipunwiwiti déning “lintang éruk,” ingkang kaprasetyakaken badhé dipunparingaken sajroning sajarah ingkang dipunlambangaken déning pasamuwan Tiatira. Serangan langsung tumrap Kitab Suci sampun kawiwitan atusan taun sadèrèngipun lan dipunandharaken kanthi cetha wonten ing The Great Controversy, mliginipun ing sajarahipun kaum Waldensian. Ing taun 1930, Benjamin Wilkerson nerbitaken buku, Our Authorized Bible Vindicated. Buku punika nyathet peperangan nglawan naskah-naskah asli ingkang suci, ingkang pungkasanipun dipunginakaken kanggé nerjemahaken King James Bible, sarta manéka warna naskah palsu setanis ingkang sampun lan taksih dipunmajengaken déning umat Katulik, Protestantisme murtad, lan Adventis Laodikia. Peperangan punika sampun kawiwitan nglangkungi sadèrèngipun sajarah kaum Waldensian, nanging piyambakipun punika dados pathokan lan pralambang tumrap tiyang-tiyang ingkang masrahaken nyawanipun kanggé neksèkaken wigatinipun manuskrip-manuskrip ingkang leres, ingkang pungkasanipun dipunterjemahaken dados King James Bible 1611.

Panganggité Alkitab King James ing taun 1611 lumampah lumantar sawijining prosès pamedhar sabda kang cetha lan mligi. Prosès nerjemahaké lan nerbitaké Alkitab iku kalampahan lumantar pitung tataran panggawéan. Iku uga mbutuhaké pitung taun kanggo ngrampungaké, lan pitung taun Alkitabiah iku rong èwu limang atus rong puluh dina. Mesthi waé, iku cacah kang padha karo dina-dina profètis nalika Gusti Yésus netepaké prejanjian karo akèh wong, minangka kasampurnaning Daniel sanga. Ing tengahing minggu suci iku Kristus kasalib, lan mesthi waé Kristus kasalib iku dadi pusat Alkitab. Pitung tataran kanggo ngasilaké Sabda Allah kang murni iku kaya mangkéné.

- **KAPISAN:** Tarjamahan Wiwitan déning Para Individu: Kira-kira 50 juru tarjamah dipérang dadi nem panitia, saben panitia tanggung jawab kanggo pérangan-pérangan Kitab Suci sing béda-béda. Para individu iki makarya nerjemahaké saka basa-basa asli (Ibrani, Aram, lan Yunani) menyang basa Inggris.
- **KAPINDHO:** Tinjauan Komite: Sawisé saben komite ngrampungaké terjemahané tumrap sawijining pérangan, karya mau ditinjau déning para anggota komite dhéwé. Kanthi mangkono, bisa kalaksanaan panyumbang pamanggih sacara bebarengan lan pambeneran tumrap kaluputan.
- **KATELU:** Paninjauan déning Komite Umum: Sabanjuré, terjemahan-terjemahan saka komite-komite individual diajukaké marang golongan sarjana kang luwih ageng, kang sinebut Komite Umum. Komite iki kapérang saka para wakil saka saben siji saka enem komite terjemahan. Wong-wong iku mriksa kabèh pakaryan mau, kanthi mbandhingaké lan nyelarasaké manéka terjemahan saka komite-komite kang béda-béda.
- **KAEMPAT:** Tinjauan lan Revisi Tambahan: Versi révisi saking Komite Umum dipunwangsulaken malih dhateng komite-komite saben-saben kanggé tinjauan lan

panyampurnan salajengipun. Prosès iteratif punika mbiyantu njamin bilih terjemahan punika ajeg lan leres.

- KALIMA: Pameriksaan lan Persetujuan Pungkasan: Sawisé panitia-panitia individu ngrampungaké revisiné, draf pungkasan diajukaké marang Panitia Umum kanggo pameriksaan pungkasan lan persetujuan.
- KAPING ENEM: Panyarujukan Karaton lan Pangumuman: Sawisé kuwi, terjemahan kang wus disarujuki mau banjur diajukaké marang Raja James I supaya pikantuk panyarujukanipun.
- KAPITUH: Sawisé piyambakipun maringi sarujuk kratonipun, terjemahan punika lajeng dipunwedalaken ing taun 1611 minangka King James Version (Authorized Version) saking Kitab Suci.

Pangandikané Pangéran iku pangandika kang murni: kados pérak ingkang dipunlebokaké wonten ing pawon lemah, ingkang sampun kasucekaké ping pitu. Paduka badhé ngreksa pangandika punika, dhuh Pangéran, Paduka badhé nglestarèkakénipun saking para turunan punika salawas-lawasipun. Mazmur 12:6, 7.

Ing peperanganing Iblis nglawan Sabdaning Allah, lan nglawan pratandha-pratandha dalam sing kaewakili déning para utusan ing manéka warna sajarah kang kababar mau sarta metodologi kang bener kang kudu digunakaké kanggo mbagi Sabdané kanthi trep, King James Bible taun 1611 iku minangka sawijining pratandha dalam sing kanthi cetha diidentifikasi ana ing Masmur rolas. Ora ana siji waé saka manéka warna Alkitab palsu sing wis diprodhuksi lumantar naskah-naskah Katulik kang wis dirusak, sing nyukupi paugeran Masmur rolas. Proses panyucèn kang lumaku pitung tataran lan mangsa rong éwu limang atus rong puluh dina iku nandhani yèn King James Bible iku “pangandika-pangandika murni” kagungané Allah. Allah janji bakal njaga King James Bible minangka Sabdané kang murni ing salawas-lawasé, lan mulané Panjenengané uga janji bakal netepaké metodologi “historisisme” kang dipigunakaké déning para reformator Protestan, kalebu William Miller.

Ing abad kaping patbelas, John Wycliffe, sing ing buku *The Great Controversy* kidentifikasi minangka “lintang ésuking Reformasi,” katindakaké déning Gusti Allah kanggo nerjemahaké Kitab Suci menyang basa sing bisa dimangertèni malah déning wong lumrah pisan. Panjenengané iku utusan sing nandhani tenger dalam wiwitané Reformasi Protestan.

“Gerakan agung sing diwiwiti déning Wycliffe, kang bakal mbébasaké ati nurani lan budi, sarta mbebasaké bangsa-bangsa sing wis suwé kabanda marang kréta kamenangané Roma, duwé sumberé ana ing Kitab Suci. Ing kéné ana patemoning sumbering ilèn berkah mau, kang kaya banyu panguripan, wis mili ngliwati jaman-jaman wiwit abad kaping patbelas. Wycliffe nampa Kitab Suci kanthi pracaya tanpa mangu minangka wahyu sing kaparingan inspirasi bab karsané Allah, sawijining paugeran kang cukup tumrap pracaya lan tumindak. Panjenengané wis didhidhik supaya nganggep Gréja Roma minangka panguwasa ilahi kang ora bisa kliru, lan supaya nampa kanthi pakurmatan tanpa pitakon ajaran lan adat istiadat sing wis mapan sajroning sewu taun;

nanging panjenengané nilar kabèh iku supaya miyarsakaké pangandikané Allah kang suci. Iki panguwasa kang disurungé supaya diakoni déning rakyat. Dudu gréja kang ngandika lumantar paus, panjenengané mratélakaké yèn siji-sijiné panguwasa kang satemené iku swarané Allah kang ngandika lumantar Sabdané. Lan panjenengané mulang ora mung yèn Kitab Suci iku wahyu kang sampurna bab karsané Allah, nanging uga yèn Roh Suci iku siji-sijiné juru tafsiré, lan yèn saben wong, lumantar nyinau piwulangé, kudu sinau mangertèni kuwajibané déwé. Mangkono panjenengané ngowahi pikiraning manungsa saka paus lan Gréja Roma marang Sabdané Allah.

“Wycliffe iku salah siji saka para Reformator kang paling agung. Ing jembaré kapinteran, ing cethané pamikir, ing teguhé njaga kayektèn, lan ing kendelané mbéla kayektèn iku, mung sithik wong-wong sawisé dhèwèké kang bisa madhani. Kasucèning urip, rajin tanpa kendhat ing pasinaon lan ing pagawéan, integritas kang ora kena disuap, lan katresnan sarta kasetyan kang kaya déné Kristus ana ing paladosané, iku kang mènèhi ciri marang Reformator kang kapisan. Lan iki kabèh kadadéan sanadyan ing satengahing pepeteng intelektual lan bosoké moral saka jaman kang saka kono dhèwèké metu.”

“Watakipun Wycliffe dados paseksi tumrap daya panggulawenthah lan daya ngowahi saking Kitab Suci. Inggih Kitab Suci ingkang ndadosaken piyambakipun dados kados wontenipun. Upaya kanggé mangertosi kayekten-kayekten ageng saking wahyu maringi kasagaran lan kasekten dhateng sedaya kabisan. Bab punika ngembangaken pikiran, ngasah pangertosan, lan ngengingi pangadilan budi. Sinau Kitab Suci badhé ngluhuraken saben pikiran, raos, lan pangajeng-ajeng langkung saking sinau sanès pundi kemawon. Bab punika maringi keteguhaning ancas, kasabaran, kawani, lan katetepan manah; bab punika ngresiki watak lan nucèkaken nyawa. Panaliten Kitab Suci kanthi temen-temen lan kebak pakurmatan, ingkang ndadosaken pikiranipun tiyang ingkang sinau sesambungan kanthi langsung kaliyan pikiran ingkang tanpa wates, badhé maringi dhateng donya tiyang-tiyang ingkang langkung santosa lan langkung aktif kapinteranipun, saha ugi langkung luhur asas-asasipun, tinimbang ingkang nate kasil saking piwulang ingkang paling linuhung ingkang kaparingaken déning filsafat manungsa. ‘Mlebeting pangandika Paduka,’ pangandikanipun juru mazmur, ‘maringi pepadhang; maringi pangertosan.’ Jabur 119:130.” The Great Controversy, 93, 94.

Sasampunipun paseksen ngenani John Wycliffe ing The Great Controversy, Sister White maringi dhaptar para reformator ingkang setya (waymarks), ingkang ing pungkasanipun ngantos dumugi dhateng reformator John Knox. Panjenenganipun nedahaken satunggaling pitakenan ingkang wigati ingkang dipunaturaken dhateng John Knox déning Mary, Ratu Skotlandia.

“John Knox sampun nyingkiri tradhisi lan mistisisme pasamuwan, supados nyukani pakan dhateng jiwane lumantar kayektèn-kayektèning Sabdanipun Allah, lan piwulangipun Wishart sampun ngukuhaken tekadipun supados nilar pasamuwanipun Roma, lan nggabungaken dhirinipun kaliyan para reformator ingkang kasangsara merga panganiaya....”

“Nalika kapadèkaké adhep-adhepan kaliyan ratuning Skotlandia, ing ngarsanipun semangat kathah pamimpin Protestan sampun kendho, John Knox maringi paseksi tumrap kayektèn kanthi mantep tanpa goyah. Piyambakipun boten saged dipunrebut lumantar rayuan; piyambakipun boten giris ing sangajenging ancaman. Sang ratu ndakwa piyambakipun sesat. Piyambakipun, miturut pangandikanipun sang ratu, sampun mulang bangsa punika supados nampi agama ingkang dipunlarang déning Nagara, lan kanthi mekaten sampun nerak dhawuhing Allah ingkang mrentah para kawula supados manut dhateng para pangeranipun. Knox mangsuli kanthi teguh:—‘Amargi agama ingkang leres punika boten nampi asal utawi wewenangipun saking para pangeran, nanging namung saking Allah ingkang langgeng piyambak, mila para kawula ugi boten kabekta nyocogaken agaminipun manut dhateng karsa para pangeranipun. Awit asring dumados para pangeran, ngungkuli tiyang sanès sedaya, malah dados ingkang paling boten mangertos bab agama Allah ingkang sejati. Manawi kabèh turunipun Abraham dados manut agama Firaun, ingkang dangu dados penggedhene, kula nyuwun panjenengan, ibu ratuning, agama punapa ingkang badhé wonten ing jagad punika? Lan manawi kabèh tiyang ing jaman para rasul dados manut agama para kaisar Rum, kula nyuwun panjenengan, ibu ratuning, agama punapa ingkang badhé wonten sapunika wonten ing bumi? ... Mila mekaten, ibu ratuning, panjenengan saged mangertosi bilih para kawula boten kabekta manut agama para pangeranipun, sanadyan piyambakipun dipunprentah maringi pakurmatan dhateng para pangeran punika.’”

Mary kandha, “Panjenengan nerangaké Kitab Suci kanthi satunggal cara, lan wong-wong mau [para guru Romawi] nerangaké kanthi cara sanès; kula badhé pitados dhateng sinten, lan sinten ingkang badhé dados hakim?”

“‘Kowe kudu percaya marang Allah, kang cetha ngandika ana ing Sabdané,’ wangsulane sang reformator; ‘lan ngluwihi apa kang diwulangaké déning Sabda, kowe aja percaya marang siji utawa sijiné. Sabdaning Allah iku cetha ana ing sajroné dhéwé, lan manawa ana ing sawijining panggonan ana pepeteng, Sang Roh Suci, kang ora tau sulaya marang Panjenengané piyambak, nerangaké iku kanthi luwih cetha ana ing panggonan-panggonan liya, supaya ora ana mangu-mangu kang kari kejaba tumrap wong-wong kang kanthi wangkal tetep ana ing kabodhoan.’ Mangkono iku kayektèn-kayektèn kang dipituturaké déning sang reformator kang tanpa wedi, kanthi nanggung bebayaning nyawané, ana ing kupinging karaton. Kanthi wani kang padha tanpa giris, panjenengané tetep jejeg marang ancasé, ndedonga lan perang ing peprangané Gusti, nganti Skotlandia bébas saka papisme.” *The Great Controversy*, 250, 251.

Interaksi antarané sang reformator lan sang ratu negesaké benang katelu ing sajarah reformasi kang ngenali upayané Iblis kanggo gawe palsu Alkitab, para reformator, lan metodologi pasinaon Alkitab. Wangsulané Yohanes marang Sang Ratu yaiku bilih metodologi kang leres iku “historisme,” kang adhedhasar yèn satunggaling garis sajarah kenabian diterangaké déning Roh Suci lumantar garis sajarah kenabian sanèsipun.

Padhang wis kabukak ana ing pepeteng. Wycliffe lan para reformator wiwitan, nganti tumeka sajarah kaum Millerit, kabeh nggunakaké sawijining cara panyinaon Kitab Suci sing diwènèhi tetenger “historisisme.” Sajarah saka metode biblikal sajroning nyinaoni Kitab Suci iku asring ora digatèkaké, nanging iku wigati banget supaya dingertèni manawa satemené wong arep nyumurupi pinunjulé pranatan-pranatan tafsir profetik sing diadopsi déning Miller lan salajengipun déning Future for America.

Mung ana loro pasamuwan sing diidentifikasi déning Sister White minangka umat Allah sing nduwèni jeneng denominasi. Yaiku Israèl kuna lan pasamuwan Advent Dina Kaping Pitu.

“Sabab-sebab kita sinebut umat Allah kudu diambali lan diambali maneh.
Pangandharing Toret 4:1–13” Manuscript Releases, volume 8, 426.

Pasamuwané para rasul, pasamuwan ing ara-ara samun sajroning pepeteng kapapaan, ora tau sinebut umat Allah sing kadénominasèkaké; awit tembung iku (tegesé dijenengi) nggambaraké sawijining pasamuwan sing dipasrahi tanggung jawab dadi panyimpening angger-anggeré Allah, lan bebarengan karo Adventisme wong-wong iku uga kudu dadi panyimpening kayektèn-kayektèn profetiké Allah.

“Gusti Allah wus nimbali pasamuwan-Nya ing jaman iki, kaya dene Panjenengane nimbali Israel kuna, supaya ngadeg dados pepadhang ana ing bumi. Lumantar pamisahing kayekten ingkang kuwasa, yaiku pawartosing malaékat kapisan, kapindho, lan katelu, Panjenengane wus misahake wong-wong mau saka pasamuwan-pasamuwan lan saka jagad, supaya digawa mlebet ing kaakraban suci kaliyan Panjenengane piyambak. Panjenengane wus ndadekake wong-wong mau dados panyimpening angger-angger-Nya lan masrahake dhateng wong-wong mau kayekten-kayekten ageng babagan ramalan tumrap jaman iki. Kaya dene sabda-sabda suci ingkang kapitadosaken dhateng Israel kuna, mekaten punika minangka kapitadosan suci ingkang kedah kaaturaken dhateng jagad. Telung malaékat ing Wahyu 14 nggambarake umat ingkang nampi pepadhanging pawartos Gusti Allah lan banjur maju dados utusan-utusan-Nya kanggo nglantarake pepenget ing saindhenging bumi.” Testimonies, jilid 5, 455.

William Miller nggambarake utusan pilihan kanggo mbukak kayekten-kayekten sunnat Allah, lan nalika kayekten-kayekten iku nuntun sawiji umat marang lawang kang kabukak menyang Papan Mahasuci ing taun 1844, Allah banjur mbukak angger-anggering Allah. Wycliffe iku sawijining tandha dalan ing pambukaning Kitab Suci lan ngasilake wiwitaning Reformasi Protestan, nanging iya uga sawijining tandha dalan tumrap pakaryaning Allah kanggo netepake “kayekten-kayekten agung saka sunnat.” John Wycliffe iku lintang ésuk kang ditandhani ana ing sajarah pamaréntahan kepausan sajroning rolas atus suwidak taun. Pakaryané diwiwiti ing abad kaping patbelas, banjur ing abad kaping pitulas tandha dalan liyané saka garis sunnat iku yaiku diprodhuksiné Alkitab King James ing taun 1611. Ing garis iku kita pungkasané tekan marang tandha dalan paugeran-paugeran Miller ngenani panfsiran sunnat. Miller iku sawijining tandha dalan ing garis kayekten iku, mangkono uga paugeran-paugerané. Paugeran-paugerané iku maringi paseksi tumrap sawijining tandha

dalan ing pungkasan Adventisme kang diwakili déning diterbitaké Prophetic Keys.

Yèn kita ora mangertèni yèn paugerané Miller iku minangka pratandha dalan sajroning sawijining garis sajarah kenabian kang nglambangaké pakaryan ngreksa teks-teks asli lan sing bener saka Kitab Suci, lan uga pakaryan mbukak pangerten sing sejati tumrap Kitab Suci, kang mbutuhaké supaya para réformator dipimpin kanggo mangertèni lan migunakaké metodologi pasinaon suci kang kasebut “historicism,” mula kita kekurangan katerangan kang diperlokaké kanggo ngenali bebener-bebener kenabian kang kagandhèng karo pakaryan nyawisaké lan ngreksa pepadhangé malaékat katelu ing pungkasané Adventisme. Awit saka iku, wigati kanggo nindakaké sawijining tinjauan cekak tumrap garis sajarah iku.

Teges siji-sijiné kang satemené sah tumrap tembung “Protestan” yaiku nentang Roma. Manawa sawijining gréja mandheg nentang Roma, gréja iku dudu Protestan manèh, lan banjur dadi putri Roma, kaya para Protestan kang nampik piweling malaékat kapisan. Pangerten utama kang dadi “semboyan” para Protestan kang metu saka gréja Katulik yaiku “Kitab Suci lan mung Kitab Suci piyambak.” Nanging, sajarah neksèni kasunyatan yèn Kitab Suci iku kudu dipérang kanthi bener.

Sinaua kanthi temen supaya kowé kabukti kadhisiki déning Allah, dadi buruh kang ora perlu isin, kang mbabar Sabda kayektèn kanthi bener. Nanging sumingkirana saka celathu kang najis lan tanpa guna; awit iku bakal saya nambah marang tumindak kang saya ora mursid. 2 Timotius 2:15, 16.

Métodhe pasinaon Kitab Suci kang dipun-ginakakên déning para Protestan sajroning upayanipun ngedalaken pangéranganing pangandika kayekten kanthi leres punika “historisisme.” Métodhe punika dados sasaran tartamtu lan abot tumrap Iblis kanggé dipun-serang, lan pancèn dipun-serang déning piyambakipun.

“Kita kuduné ngerti dhéwé apa sing dadi hakekaté agama Kristen, apa sing diarani kayekten, apa iman sing wis kita tampa, apa angger-angger Kitab Suci—yaiku angger-angger sing diparingaké marang kita déning panguwasa sing paling dhuwur.” *The 1888 Materials*, 403.

Panggrusakan tumrap metodologi biblikal kang dipigunakaké déning para Reformator nganti tekan lan kalebu William Miller kanthi cetha diidentifikasi wiwit abad kaping limalas liwat sawijining sarjana Yesuit aran Francisco Ribera (1537–1591), sing dianggep minangka wong sing mempopuleraké tafsiran futuris. Panjenengané nulis sawijining komentar babagan kitab Wahyu kang ngusulaké tafsiran futuristis tumrap pamedhar wangsit-wangsit, kanthi njauhake saka konteks sajarahé. Ribera nyiptakaké metodologi iki kanthi ancas nglawan bebener kang tansah diproduksi déning metodologi historisisme. Bebener iku yaiku manawa paus ing Roma iku antikristus ing pamedhar wangsit Kitab Suci.

Ing abad kaping pitulas lan kaping wolulas, bisa kabukten manawa Protestantisme mangertos bilih metodologi palsuipun Ribera punika asipat satanis lan boten trep. Para Protestan ing sajarah punika nyerat buku-buku lan traktat-traktat kang nentang

“omongan-omongan najis lan sia-sia” saking sarjana Yesuit punika. Nanging ing taun 1909, jaran Troya, yaiku Scofield Reference Bible, dipunwedalaken, lan rujukan-rujukan ingkang dipunsisipaken wonten ing cathetan ngandhapipun Alkitab punika adhedhasar piwulangipun Ribera lan satunggaling Yesuit sanès ingkang asmanipun Manuel Lacunza (1731–1801). Lacunza nyerat kanthi sesinglon Juan Josafat Ben-Ezra, lan nerbitaken sawijining buku kanthi irah-irahan *The Coming of the Messiah in Glory and Majesty*. Kados Ribera sadèrèngipun, buku punika minangka serangan langsung tumrap panggenaping wangsit-wangsit ing Kitab Wahyu.

Sétan mangertos bilih pesen ingkang kedah dipunpetaki kaliyan kabingungan punika inggih pesen pepènget pungkasan ingkang asalipun saking kitab Wahyu. Kanthi nglebokaké celathu-celathu najis lan sia-sia saking kalih imam Yésuit wau dhateng rujukan-rujukan ing salebeting Scofield Reference Bible, Sétan ndadosaké para Protestan murtaf nampi metodologi Yésuit, mila ndadosaké piyambakipun wuta dhateng kayektèn. Sétan nggayuh punika kanthi ngenalaké sawetawis modhel profetik Katulik ingkang nyingkiraké kamungkinan kanggé kanthi cetha ngenali sinten antikristus wonten ing ramalan Kitab Suci. Punika boten dados panyamaran ingkang angel tumrap Sétan, awit para Protestan sampun wangsul dhateng gréja Roma lumantar panampikipun dhateng pesen Miller ing taun 1843.

Wis pirang-pirang buku lan artikel kang wis diterbitaké sajroning taun-taun, kang ndokumentasèkaké serangané Iblis marang Alkitab, kang wiwit ana ing sawatara abad pisanan sawisé Kristus kasalib. Serangan iku banjur tekan ing sawijining tataran nalika naskah-naskah palsu diwedharaké supaya ngasilaké Alkitab-Alkitab palsu. Iblis uga nyerang para reformator kang kawungokaké kanggo njunjung pangandikané Allah sajroning uripé lan malah sawisé para Reformator iku seda.

Mung coba gatekna kepriyé para sejarawan lan teolog Advent Dina Kapitu jaman saiki ngrembug bab William Miller. Kaya-kaya padha nggali balung-balungé lan mbuwang iku menyang Kali Mississippi.

“William Miller ngganggu karajané Iblis, lan mungsuh agung iku ngupaya ora mung kanggo nentang pangaruhing pekabaran mau, nanging uga kanggo numpes juru wartané piyambak. Nalika Bapa Miller nerapaké kayektèn Kitab Suci kanthi praktis marang ati para pamirengé, bebenduning wong-wong Kristen kang ngakuné pracaya murub marang dhèwèké, kaya déné nesuné wong-wong Yahudi biyèn kaobong marang Kristus lan para rasulé. Para anggota gréja ngojok-ojoki golongan rakyat kang paling asor, lan ing sawatara kalodhangan para mungsuh ngatur komplotan kanggo njupuk nyawané nalika dhèwèké arep ninggalaké papan pasamuwan. Nanging para malaékat suci ana ing antarané wong akèh mau, lan siji saka antarané, kanthi wujud manungsa, nyekel lengené abdi Pangéran iki, lan nuntun dhèwèké kanthi slamet metu saka gerombolan wong kang nesu iku. Pakaryané durung rampung, lan Iblis sarta para utusané kuciwa ing ancasé.”
Spirit of Prophecy, volume 4, 219.

Delengenana kepriye rong golongan Adventisme sing padha iku (para teolog lan para sejarawan) wis ngremehake lan nutupi keabsahaning paugeran-paugeran Miller, kang

miturut pawartos Sister White bakal dienggo déning kabèh wong sing sanyatané martakaké pekabarané telung malaékat.

“Wong-wong kang padha melu nglairake warta malaékat katelu lagi nyinau Kitab Suci miturut rencana kang padha karo kang ditindakake déning Bapa Miller. Ing kitab cilik kang irah-irahané Views of the Prophecies and Prophetic Chronology, Bapa Miller maringi paugeran-paugeran ing ngisor iki, kang prasaja nanging pinter lan wigati, tumrap panaliten lan panfsiraning Kitab Suci:—”

“[Aturan siji nganti lima dipunpetik.]”

“Ing ndhuwur iku minangka sapérangan saka pranatan-pranatan iki; lan ing panaliten kita marang Kitab Suci, kita kabèh bakal tumindak kanthi becik manawa kita nggatèkaké prinsip-prinsip kang wus katetepaké mau.” Review and Herald, November 25, 1884.

Tanpa nyinau maneh telung benang saka garis sajarah kenabian kang gegayutan karo pangrembakan lan pategese Sabda Allah, mokal kanggo nyumurupi pentinge sawijining paseksi gedhe kanggo njunjung William Miller minangka utusan kang dipralambangaké déning Nabi Élia sajroning panyampèné pesen, lan minangka Musa sajroning janji manawa Miller bakal ditangèkaké ana ing patangené para wong mursid, lan minangka Éliisa sajroning kasiyapané ninggal palemahané lan ngabdi marang pesen Élia. Sister White ngenali katelu pahlawan Alkitab mau minangka pralambang William Miller, kang sapréné saiki déning para teolog lan sejarawan Advent modern dianggep kaya-kaya piyambakipun mung sawijining “bocah tani melas” saka abad kaping wolulas.

William Tyndale iku salah siji saka akèh para reformator sing kawedharaké ing garis sajarah kenabian iki. Menawa kula kenging ngandharaké kanthi cara mekaten, ‘pratelan misi’-né tumrap para utusan paus sing sesrawungan karo dhèwèké yaiku, “Aku bakal ndadèkaké bocah lanang sing nyopir luku iku luwih mangerti marang Kitab Suci tinimbang kowé.” William Miller iku bocah tani sing nyopir luku, lan nggenepi ramalané Tyndale.

Pambuka iki sampun dipunprasajakké kanthi sanget ing bab sedaya sajarah ingkang saged dipunatur dados panyengkuyung tumrap punapa ingkang sampun kita aturaken dumugi sapunika. Saiki kita badhé nimbang sawetawis pratandha saking Alfa lan Omega, supados nuntun malih dhateng panggatosan babagan Miller minangka tenger dalan lan satunggaling utusan.

Kitab Daniel punika wiwitan saking satunggaling kitab ingkang kadadosan saking kalih kitab. Pungkasanipun kitab punika inggih punika Kitab Wahyu. Sanadyan kalih punika kitab ingkang béda piyambak-piyambak, nanging manunggalipun kalih punika makili satunggaling kitab.

Taun-taun kapungkur, aku tau sesrawungan ing ngarepe umum karo sawijining teolog Seventh-day Adventist kang misuwur, sing nyambut gawe ing Biblical Research Institute saka General Conference of the Seventh-day Adventist Church. Teolog mau lagi ngupaya

mbenerake pangertenku ngenani enem ayat pungkasan saka Daniel sewelas, lan uga pangertenku ngenani “daily” ing kitab Daniel. Ing sesrawungan kita, kang lumaku sajrone sawatara wektu, awit isine yaiku dheweke nyusun sawijining artikel kang dakwangsuli, banjur dheweke mangsuli maneh, lan mesthi bae aku banjur mbalekake panemuku, lan sapiturute. Ing sesrawungan iku, dheweke ngandhani aku bilih ing panitia panggonan dheweke nyambut gawe ing General Conference, dheweke dianggep minangka ahli babagan kitab Daniel, lan manawa salah siji kancane dianggep minangka ahli tetep babagan kitab Wahyu. Ing sesrawungan kita, dheweke ora gelem ngrembug pokok-pokok ing kitab Wahyu, nanging luwih milih ngarahake prakara-prakara iku marang kancane mau. Dheweke kepengin njaga supaya rembugan mau tetep mung ana ing kitab Daniel.

Sister White kanthi cetha nyariosaken bilih Daniel lan Wahyu iku satunggal kitab. Ing tataran punika, kekalihipun makili Kitab Suci, ingkang satunggal kitab ingkang kawangun saking kalih kitab, yaiku ingkang lawas lan ingkang anyar. Sister White ugi paring komentar ngenani gréja Yahudi, ingkang namung nganggep kitab ingkang lawas dados satunggalipun kitab punika, lan piyambakipun ugi ngandharaken bab para tiyang ingkang nglirwakaken kitab ingkang lawas amargi piyambakipun namung mangertos utawi namung purun mangertos kitab ingkang anyar. Paseksinipun ingkang kaparingaken lumantar ilham punika cetha, bilih manawi panjenengan namung nampi ingkang anyar, mila panjenengan nampik ingkang lawas, mekaten ugi kosok wangsulipun. Kangge ahli teologi ngaku bilih piyambakipun punika pakar tumrap kitab Daniel, nanging boten tumrap kitab Wahyu, punika nglajengaken malih pamanggih Yahudi ingkang namung nampi Prajanjian Lawas, lan kita sami mangertos dhateng pundi pamawas ingkang ciut punika nuntun bangsa Yahudi. Nanging salah satunggaling sisih saking prakawis punika; nampi ingkang lawas nanging boten ingkang anyar, utawi nampi ingkang anyar nanging boten ingkang lawas, punika ateges nampik paseksi sadayanipun.

Sang Juru Slamet takon marang para sakabate apa padha mangerti bab prakara-prakara iki. Para sakabat mangsuli, “Inggih, Gusti.” Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, “Mulané saben ahli Torèt kang wis diwulang tumrap Kratoning Swarga iku padha karo wong sing dadi kepala rumah tangga, kang ngetokaké saka bandhané barang-barang kang anyar lan kang lawas.” Ing pasemon iki, Gusti Yesus ngetingalaké marang para sakabate tanggung jawab wong-wong kang pakaryané maringi marang jagad pepadhang kang wus padha tanpa saka Panjenengané. Prajanjian Lawas iku kabeh Kitab Suci kang ana ing wektu kuwi; nanging iku ora ditulis mung kanggo wong-wong kuna waé; iku kanggo sakehing jaman lan kanggo sakehing bangsa. Gusti Yesus kersa supaya para guru piwulangé kanthi temen nglacak Prajanjian Lawas kanggo nemokaké pepadhang kang netepaké jati dhiriné minangka Sang Mesias kang wis kapratelakaké ana ing pameca, lan kang mbabar sipat misi Panjenengané marang jagad. Prajanjian Lawas lan Prajanjian Anyar iku ora bisa dipisahaké, awit loro-loroné iku piwulangé Sang Kristus. Piwejangane wong Yahudi, kang mung nampani Prajanjian Lawas waé, ora ndadèkaké kawilujengan, awit padha nampik Sang Juru Slamet kang gesang lan paladosané minangka kasampurnaning angger-angger lan para nabi. Lan piwejangane wong-wong kang mbuwang Prajanjian Lawas uga ora ndadèkaké

kawilujengan, amarga iku nampik apa kang dadi paseksèn langsung ngenani Kristus. Para skeptik miwiti kanthi ngrèmèhaké Prajanjian Lawas, lan mung kari selangkah manèh kanggo nyélaki kadadéané Prajanjian Anyar, mula pungkasané loro-loroné padha ditampik.

“Bangsa Yahudi ora nduwèni pengaruh gedhé tumrap donya Kristen sajroning nduduhaké marang wong-wong mau pentinge pepakon-pepakon, kalebu angger-angger Sabat kang ngiket, amarga nalika ngetokaké bandha-bandha lawas saka bebener, wong-wong iku nyingkiraké bandha-bandha anyar kang ana ing piwulang pribadiné Gusti Yésus. Ing sisih liyané, alesan kang paling kuwat yèn wong-wong Kristen gagal mangaribawani bangsa Yahudi supaya nampani piwulang-piwulang Kristus minangka basaing kawicaksanan ilahi, iku amarga, nalika ngetokaké bandha-bandha saka pangandikané, wong-wong mau nganggep asor kasugihan Prajanjian Lawas, kang minangka piwulang-piwulang wiwitan saka Putraning Allah, lumantar Nabi Musa. Wong-wong mau nampik angger-angger kang kawartakaké saka Sinai, lan Sabat saka pepakon kaping papat, kang diadani ing taman Éden. Nanging peladèn Injil, kang nuruti piwulang-piwulang Kristus, bakal olèh kawruh kang jero bab loro-loroné, yaiku Prajanjian Lawas lan Prajanjian Anyar, supaya bisa nampilaké marang umat ana ing pepadhangé kang satemené minangka satunggaling kabèh kang ora kapisah—kang siji gumantung marang lan madhangi kang sijiné. Mangkono, kaya déné Gusti Yésus memulang para sakabate, wong-wong mau bakal ngetokaké saka bandhané ‘prakara-prakara anyar lan lawas.’” Spirit of Prophecy, volume 2, 255.

Pitutur sadurungé iku uga nduwèni panganggon liyané tumrap para Adventis Laodikia. Ngaku pracaya marang Kitab Suci sakabehé, yaiku Prajanjian Lawas lan Prajanjian Anyar, nanging banjur nampik Roh Ramalan, iku padha waé karo jugrungan sing padha, yaiku nampa mung siji paseksi. Loro saksi diperlokaké kanggo netepaké kayektèn, mula mokal netepaké kayektèn mung nganggo siji saksi; lan manawa ana sing nyoba nglakoni mangkono, wong-wong mau lagi nampik loro-loroné saksi, awit padha ndhasaraké pracayané marang apa sing kasebut minangka “setengah kayektèn.”

Saiki aku bakal mbaleni pitakonan sing ana ing salah siji saka artikel-artikel wiwitan sing wis metu wiwit Juli 2023. Pitakonan iku yaiku, “Padhang anyar apa sing wis metu saka Adventisme wiwit taun 1863?” Wangsulane prasaja, “Ora ana.”

“Kitab Daniel lan Wahyu iku siji. Sing siji iku sawijining ramalan, sing sijiné sawijining wahyu; sing siji kitab kang kasegel, sing sijiné kitab kang kabukak. Yokanan krungu wewadi-wewadi kang diucapaké déning gludhug-gludhug mau, nanging dhèwèké dipréntah supaya ora nulis bab-bab mau.” Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 971.

Mulané, Alfa lan Omega nedahaké yèn Daniel iku kang wiwitan lan Wahyu iku kang pungkasan. Daniel nggambaraké wiwitaning Adventisme lan Wahyu nggambaraké pungkasaning Adventisme.

“Kitab Wahyu iku kitab kang kaségel, nanging uga kitab kang kabikak. Kitab iki nyathet prastawa-prastawa nggumunaké kang bakal kelakon ing dina-dina wekasaning sajarah bumi iki. Piwulang-piwulang ing kitab iki cetha lan temtu, dudu mistis lan ora bisa dimangertèni. Ing jeroné, garis wangsit kang padha diangkat maneh kaya ing Daniel. Sawenèhing wangsit wis dipunbalèni déning Gusti Allah, mangkono Panjenengané nedahaké yèn wigati kudu diparingaké marang wangsit-wangsit mau. Gusti ora mbalèni prakara-prakara kang ora gedhé wigatiné.” Manuscript Releases, volume 9, 8.

Ing wiwitan Adventisme, ing ayat-ayat kang dadi pilar utama Adventisme, yaiku ayat-ayat kang kabukak segelé ing taun 1798, Gusti Yesus ngenalaké Sarirané minangka “Palmoni,” Sang Juru-Itung Ajaib. Ing pungkasan Adventisme, Gusti Yesus ngenalaké Sarirané minangka “Alpha and Omega,” ahli basa kang endah—Sabda Allah. Marga saka iku, wiwitan Adventisme lan piwulangé malaékat kapisan “digantungaké marang wektu.” Ing pungkasan Adventisme, piwulangé malaékat katelu bakal digantungaké marang Sabdané.

Wiwitan lan pungkasaning Adventisme dumadi sajroning sajarahing karajan kaping nem ing ramalan Kitab Suci, mulane kedadeyan iku lumaku sajroning wiwitan lan pungkasaning Amérika Sarékat. Sajarah kenabian Amérika Sarékat iku sajarahing sungu loro, yaiku Republikanisme lan Protestanisme. Ing pungkasaning sajarah iku, sungu loro mau bakal wis owah saka cempen dadi naga. Republikanisme bakal owah dadi demokrasi lan Protestanisme bakal owah dadi Protestanisme murtad. Nalika tuwunging wektu pangayoman kanggo Amérika Sarékat wiwit nyedhaki pungkasané, kaya sing lagi kelakon sapréné, sungu loro, yaiku Republikanisme murtad lan Protestanisme murtad, bakal mbentuk gambar kanggo kéwan galak mau, mangkono nggabungaké gréja lan nagara dadi siji sungu kang ngandika kaya naga. Nanging Gusti Allah ora bakal kari tanpa paseksi, awit sajroning proses nggawa Amérika Sarékat menyang pungkasané, Panjenengané bakal ngedegaké sungu Protestanisme kang sejati kanggo mbangkang marang gambar kéwan galak ing Amérika Sarékat, lan sawisé iku marang gambar kéwan galak kang ngadhepi sakabèhé donya. Pangunggahaning sungu Protestan ing pungkasaning Amérika Sarékat bakal kalakon ana ing sajroning struktur sajarah kang padha kaya nalika sungu Protestan diunggahaké ing wiwitaning Amérika Sarékat. Umat prajanjian kang biyèn bakal diliwati, lan sawijining umat anyar bakal dadi umat prajanjian kang anyar. Ora ana barang anyar ana ing sangisoré srengéngé.

Nalika kita migunakaké ramalan-ramalan wektu sing dipahami lan dipratelakaké ing sajarah Millerite kanggo netepaké Alpha lan Omega, kita nemu yèn kaloroné iku satunggal lan padha. Saben ramalan wektu diwiwiti kanthi sawijining sajarah nalika ramalan iku dipratelakaké, lan sajarah iku tansah dados pralambang sajarah nalika ramalan iku kawujud.

Sajarahé wangsit rong éwu telung atus taun iku diwiwiti nalika dhawuh kaping telu ing taun 457 SM lan rampung ing piwelingé malaékat katelu tanggal 22 Oktober 1844. Sadurungé tekané, nanging sadurungé rawuhé dhawuh kaping telu, pakaryan ngadegaké Pedalemané Allah lan Yérusalèm wis katindakaké. Mangkono uga, ing sajroning sajarah kang nuntun marang rawuhé malaékat katelu, kayektèn-kayektèn dhasar saka pédalemané Millerite wis

ditetepaké.

Ing taun 1798, ramalan rong éwu limang atus rong puluh taun sing diwiwiti ing taun 723 SM kanthi buyaré sepuluh taler lor kasembadan. Ramalan iku nandhani rong mangsa saben-saben sewu rong atus sawidak taun, sing mratandhani dipandhegani Padaleman Suci harfiah lan Yérusalèm harfiah déning Roma kafir harfiah, kang banjur kasusul déning sewu rong atus sawidak taun nalika Roma kapapaan ngidak-idak kutha rohani lan Padaleman Suci rohani. Ramalan iku diwiwiti karo karusakaning karajan lor lan buyaré para warga karajan iku. Ing satengahing ramalan iku, ing taun 538, katandhani pungkasaning pangidak-idakan marang umaté Gusti Allah déning Roma kafir, yaiku karajan kaping papat ing ramalan Kitab Suci, lan ngasilaké buyaring pasamuwané Gusti Allah menyang ara-ara samuning Jaman Peteng. Pungkasaning ramalan wektu iku ing taun 1798 nandhani pungkasaning karajan kaping lima ing ramalan Kitab Suci. Buyaring sepuluh taler lor, lan uga pasamuwan Kristen sing mlayu menyang ara-ara samun, nggambaraké penglumpukan wong-wong sing katetepaké dadi sungu Protestantisme. Waymark asring digambaraké lumantar perkara-perkara sing kosok balèn, lan pambayaran bisa nggambaraké sawijining penglumpukan, kaya déné Élia nggambaraké Yokanan Pambaptis. Ing pasamuwan ramalan sing padha, Élia ora mati, nanging Yokanan Pambaptis mati.

Ing taun 677 SM, taler kidul Yéhuda, (uga diidentifikasi minangka nagari kamulyan ing Kitab Suci) kaciprataké sajroning panyebaran nganti rong éwu limang atus rong puluh taun, kang pungkasané tumeka tanggal 22 Oktober 1844. Ramalan iku nedahaké bab diremuk-remuké umaté Allah, kang déning Dhanièl diidentifikasi minangka “wadyabala” ing Dhanièl 8:13, 14.

Banjur aku krungu ana satunggaling wong suci ngandika, lan wong suci liyane matur marang wong suci tartamtu kang lagi ngandika iku, “Ngantos pinten lamnipun wahyu punika bab kurban saben dinten, lan bab panerak kang ndadosaken kasunyan, saéngga papan suci saha wadya bala sami kaulungaken supados katindhès ing ngandhap suku?” Lan piyambakipun ngandika marang aku, “Ngantos kalih ewu tigang atus dinten; sasampunipun punika papan suci badhé kasucekaken.” Daniel 8:13, 14.

Ramalan rong èwu telung atus taun, kang rampung ing wektu sing padha karo ramalan rong èwu limang atus rong puluh taun sing diwiwiti ing 677 SM, lagi nandhani diprucuki mudhuné papan suci kaya kang katetepaké ing Daniel 8:13, 14. Ramalan bab kasebaré Yehuda ing 677 SM didhisiki déning telung serangan saka Nebukadnésar, lan ramalan iku rampung nalika rawuhé pesen katelu ing tanggal 22 Oktober 1844.

Kalih wangsit bab kalih ewu gangsal atus kalih dasa taun, ingkang masing-masing pungkasanipun wonten ing taun 1798 lan 1844, maringi pratandha tumrap patang dasa nem taun pambangunan dhasaring padaleman Millerite. Musa nglampahi patang dasa nem dinten nalika nampi parentah ngenani pambangunan padaleman, dene pambenahan malih Padaleman Hérodès ing jamanipun Kristus ngantos patang dasa nem taun, ingkang pungkasanipun dumugi ing taun baptisanipun Kristus. Saking baptisan punika

Panjenenganipun tindak dhateng ara-ara samun patang dasa dinten, lan nalika Panjenenganipun wangsul, Panjenenganipun ngresiki padaleman kaping pisan, lan tiyang Yahudi ingkang remen mbantah punika kepéngin mangertosi kanthi panguwaos punapa Panjenenganipun nindakaken prekawis mekaten.

Lan Paskahé wong Yahudi wus cedhak, banjur Yésus minggah menyang Yérusalèm, lan nemu ing Padaleman Suci wong-wong sing padha adol sapi, wedhus, lan dara, sarta para panuker dhuwit padha lungguh ana ing kono. Bareng Panjenengané wus damel pecut saka tali-tali cilik, Panjenengané nundhungi wong-wong mau kabèh metu saka Padaleman Suci, mengkono uga wedhus-wedhus lan sapi-sapi; lan dhuwité para panuker diuncalaké, sarta méja-méjané dibalèkaké. Lan Panjenengané ngandika marang wong-wong sing padha adol dara, “Gawanen barang-barang iki saka kéné; aja padha gawé griyané Rama-Ku dadi omah padagangan.” Lan para sakabate banjur kèlingan yèn ana tulisan mangkéné, “Pangreksa-Ku marang padalemané Paduka wus ngentèkaké Aku.” Banjur wong-wong Yahudi padha mangsuli lan matur marang Panjenengané, “Tandha apa sing Paduka tuduhaké marang aku kabèh, awit Paduka nindakaké perkara-prekara iki?” Yésus mangsuli lan ngandika marang wong-wong mau, “Rubuhna padaleman iki, lan sajroning telung dina Aku bakal ngadegaké manèh.” Wong-wong Yahudi banjur padha matur, “Patang puluh nem taun suwéné padaleman iki lagi dibangun, lan apa Paduka bakal ngadegaké manèh sajroning telung dina?” Nanging Panjenengané ngandika bab padalemane sarirané. Mulane, sawisé Panjenengané wungu saka antara wong mati, para sakabate padha kèlingan yèn Panjenengané wus ngandika mangkono marang wong-wong mau; lan padha precaya marang Kitab Suci lan marang pangandika sing wus kaandikakaké déning Yésus. Yohanes 2:13–22.

Padaleman Millerit diadegaké sajroning patang puluh enem taun wiwit taun 1798, ing pungkasaning ramalan kapisan rong ewu limang atus rong puluh taun, lan rampung patang puluh enem taun sawisé kuwi, nalika kasampurnaning ramalan kapindho rong ewu limang atus rong puluh taun ing taun 1844. Patang puluh enem taun mau diwiwiti kanthi tekané malaékat kapisan lan dipungkasi kanthi tekané malaékat katelu, awit Kristus ngandika yèn padalemané bakal ditangèkaké manèh sajroning telung dina. Manawa panjenengan ora gelem ndeleng kasunyatan-kasunyatan iki, iku amarga ana loro prakara pokok saliyané prakara-prakara sing bisa uga ana ing sajroning ati kang ora gelem lan durung mratobat. Prakara kapisan yaiku panjenengan ora gelem nyedhaki Sabda ramalan saka sudut pandeleng yèn sejarah mbalèni awaké dhéwé. Panjenengan dudu historicist. Prakara liyané yaiku ora saguh nerapaké tembung-tembung simbolis sing wis kacathet ana ing sajroning Sabdaning Allah lumantar Sabdaning Allah. Wiwitaning kabèh ramalan iki nuduhaké pungkasane, lan tansah nuduhaké luwih akèh tinimbang mung sajarah-sajarah kang mbalèni awaké dhéwé.

Kitab Suci ngandika bilih kita punika padalemaning Sang Roh Suci, lan padaleman badan punika kabangun saking patang puluh enem kromosom. Para ilmuwan ingkang nyinaoni patang puluh enem kromosom punika maringi pawartos dhateng kita bilih kalih dasa tiga kromosom jaler lan kalih dasa tiga kromosom estri punika kasampiraken ngubengi

satunggaling protein ingkang wujudipun kados salib.

Ing Daniel rolas ana telung wangsit wektu kang gegandhèngan, kang kapisan nudhuhaké marang panyebaraning kakuwatané umat suci, kang nggambaraké “pitu mangsa” ing Imamat selikur enem. Panyebaraning kakuwatané umat suci kang kasampurnakaké déning wong-wong mau iku rong ewu limang atus rong puluh taun, nanging ing Daniel rolas mung nyebut pérangan pungkasaning mangsa mau. Iki nggambaraké Daniel minangka ora mangertèni apa tegesé dhawuh kang wis kaucapaké iku.

Lan aku krungu wong kang nganggo sandhangan mori alus, kang ana ing sadhuwure banyuning kali iku, nalika ngangkat tangan tengen lan tangan kiwa marang swarga, sarta supaos demi Panjenengane kang gesang ing salawas-lawase, manawa iku bakal kelakon sajrone satunggal mangsa, pirang-pirang mangsa, lan satengah mangsa; lan manawa dheweke wus ngrampung nyebar-nyebar kakuwatané umat suci, mula sakehing prakara iki bakal rampung. Lan aku krungu, nanging aku ora mangerti; banjur aku matur, Dhuh Gusti kawula, punapa ingkang badhe dados pungkasaning prakara-prakara punika?
Daniel 12:7, 8.

Daniel rolas nggambarake pekabaran kang kabukak segelé nalika wekasaning jaman, yaiku taun 1798. Ing pethikan iku Daniel makili William Miller, lambang utama tumrap para wicaksana ing sajarah iku. Miller kawitan dituntun marang wangsit rong ewu limang atus rong puluh taun saka Imamat rong puluh nem, lan ing ayat pitu lan wolu dhèwèké makili para wicaksana kang kudu nyarujukaké bebener menawa panyebaran rong ewu limang atus rong puluh taun iku temenan banget diidentifikasi minangka panyebaran umat-Né déning Gusti Allah.

Lan manawa kowé isih ora gelem ngrungokaké Aku sawisé kabèh iki, mula Aku bakal ngukum kowé ping pitu luwih abot marga saka dosa-dosamu. Lan Aku bakal ngremuk gumunggunging kakuwatanmu; lan Aku bakal ndadèkaké langitmu kaya wesi, lan bumi kaya tembaga. Leviticus 26:18, 19.

“Kasombongan” Israèl kuna yaiku nalika wong-wong mau diijini nampik Allah minangka Ratuné lan milih ratu manungsa. Kasombongané, kang ndhisiki karusakan (Wulang Bebasan 16:18), yaiku pepénginané supaya padha kaya sakabèhé karajan nyembah brahala ing saubengé. Dibusak dhisik karajan lor banjur karajan kidul minangka panyebaraning kakuwasan (ratu) ing taun 723 SM lan 677 SM, manut urutané.

Miller nglambangaké para wicaksana sing mangertèni tambahing kawruh sing wis kabukak ing ayat-ayat sadurungé saka Daniel rolas, lan ing ayat pitu lan wolu piyambakipun kagambaraké minangka ora mangertèni gegayutan antarane sèwu rong atus sewidak taun karo rong ewu limang atus rong puluh taun panyebarané umat Allah. Daniel makili umat Allah ing pungkasan Adventisme, kaya déné Miller uga makili ing wiwitan Adventisme. Ing pungkasan Adventisme, dilema kang padha uga ana, amarga nalika Adventisme nyingkiraké pangertosané Miller bab “pitu mangsa,” wong-wong mau kapeksa mung ngenali sèwu rong atus sewidak taun minangka Jaman Peteng. Para wicaksana ing pungkasan nduwèni prakara

kang padha kanggo dirampungaké kaya kang digambaraké déning Daniel lan Miller. Yagéne istilahing Imamat rolikur dipigunakaké kanggo nggambaraké telu setengah mangsa, dudu pitu mangsa?

Miller ora tau kanthi tuntas ngrukunaké pepalang iki, nanging ing taun 1856 padhang wangsit “anyar” kang pungkasan kaaturaké sajroning runtutan enem artikel kang ora tau dirampungaké, kanthi netepaké manawa pitung mangsa iku makili telung taun setengahé Roma kapisir ngidak-idak Israèl literal kagungané Allah, banjur diterusaké telung taun setengahé Roma kapausan ngidak-idak Israèl rohani. Pitung taun sawisé iku Adventisme kanthi terang-terangan nampik kabèh padhang bab pitung mangsa, saéngga nyawisaké pepalang mau kanggo wong-wong wicaksana ing wektu wekasaning jaman ing taun 1989, nalika, kaya kang katrangané ana ing Daniel bab sewelas, ayat patang puluh, nagara-nagara kang makili tilas Uni Soviet kasapu sirna déning kapausan lan Amerika Sarékat.

Padhang kapisan sing diparingaké marang Miller ditampik ing taun 1863, lan padhang pungkasan ngenani prakara iku diparingaké lumantar Hiram Edson ing nem artikel mau. Artikel-artikel mau banjur dipunendhegaké, lan pitung taun (times) sawisé kuwi kakuwatan Israel modhèren disingkiraké supaya niru pasamuwan-pasamuwan brahala sing sawatara taun sadurungé wis kanthi trep diidentifikasi minangka para putriné Babil. Pitung wektu ing Imamat 26 minangka sawijining doktrin kenabian dadi watu sandhungan, lan kumingsuning Israel kuna, kaya sing kagambar ing pepénginané supaya Saul mrentah wong-wong mau dadi raja, kaulang manèh. Gusti Yésus nggambaraké wekasan kanthi wiwitan.

Kitab Daniel uga ngenali sawijining wangsit rolas atus sangang puluh taun bebarengan karo sawijining wangsit sewu telung atus telung puluh lima taun, kang loro-loroné diwiwiti nalika “kang saben dina” dijupuk ing 508. Dijupuké “kang saben dina” iku nglambangaké dipunicalakaké perlawanan Roma kapisir marang munggahé kakuwasan kapausan ing 538. Ana mangsa transisi telung puluh taun sadurungé kakuwasan kapausan dipundadosaké lenggah ing dhampar bumi ing 538, banjur sisané sewu rong atus sawidak taun iku rampung ing 1798. Telung puluh taun transisi saka siji karajan menyang karajan sabanjuré iku ngenali taun-taun pungkasaning pamaréntahan kapausan kang nuntun marang dipunlenggahaké karajan kaping nem saka wangsit Kitab Suci ing dhampar bumi ing 1798. Wiwitaning wangsit rolas atus sangang puluh taun ngenali sawijining transisi saka siji karajan ing wangsit Kitab Suci marang karajan sabanjuré ing wangsit Kitab Suci, mangkono uga pungkasané wangsit mau.

Ramalan saréwu telung atus telung puluh lima taun sing wiwit nalika “kurban saben dina” disingkiraké ing taun 508, pungkasané dumugi taun 1843.

Lan wiwit wektu kurban saben dina iku dibusak, lan kaawon nistha kang ndadèkaké kasunyatan sepi iku diadegaké, bakal ana sèwu rong atus sangang puluh dina. Begja wong kang ngentèni, lan tekan marang sèwu telung atus telung puluh lima dina. Daniel 12:11, 12.

Ramalan bab sèwu telung atus telung puluh lima taun mau pungkasané ing taun 1843, lan Daniel ngandika bilih wong-wong sing “ngentosi” nalika ramalan mau kaleksanan bakal kaparingan berkah. Sister White ngandharaké mekaten.

“Begja mripat kang nyumurupi prakara-prakara sing kasumurupan ing taun 1843 lan 1844.

“Pesèn punika sampun kaparingaken. Lan boten kena wonten tundha ing ngulangaken pesèn punika, awit pratandha-pratandhaing jaman sami kalampahan; pakaryan panutup kedah katindakaken. Pakaryan ageng badhé katindakaken ing wekdal ingkang cekak. Satunggaling pesèn badhé enggal kaparingaken miturut panetepipun Allah, ingkang badhé ngrembaka dados sesambat banter. Wusananipun Daniel badhé ngadeg wonten ing pandumanipun, kanggé maringi paseksinipun.” Manuscript Releases, volume 21, 437.

Mulané, wiwitaning wangsit sèwu telung atus telung puluh lima taun iku nandhani sawijining pindhah saka agama kaping marang agama kapapan, mangkono uga nandhani sawijining pindhah saka Protestantisme marang Protestantisme Millerit.

Para Adventis sing nampik kabeneran-kabeneran dhasar Adventisme, uga nampik kabèh wangsit wektu sing diwènèhake déning para Millerit, kalebu rong ewu telung atus taun ing Daniel 8:14. Bisa waé wong-wong mau mbantah kasunyatan iki, nanging kanthi nalar bisa katuduhaké manawa kasunyatan iki bener; nanging pokok rembugku saiki béda, mula bab iku daktinggal luwih dhisik nalika kita ngupaya nggawa artikel iki tumuju pungkasan.

Panyebaraning “tanah kamulyan” Yéhuda ing taun 677 SM nglambangaké dipidak-pidaké “balad” ing Daniel 8:13, 14, lan nuduhaké marang madegé tanah kamulyan modhèren, yaiku Amérika Sarékat. Rong ewu telung atus taun ing ayat-ayat sing padha iku wiwit ing taun 457 SM, lan nglambangaké dipidak-pidaké “papan suci.”

Banjur aku krungu ana siji suci padha ngandika, lan ana suci liyané matur marang suci tartamtu kang lagi ngandika iku, “Suwéné pira sesanti bab kurban padinan, lan panerak kang ndadèkaké kasunyatan sepi, nganti pasucèn lan wadyabala padha dipasrahaké supaya diidak-idak?” Lan dhèwèké ngandika marang aku, “Nganti rong ewu telung atus dina; sawisé iku pasucèn bakal kasucekaké.” Daniel 8:13, 14.

677 SM lan 457 SM iku tanggal-tanggal kang kagandhèng déning sesambungan antarané umaté Allah lan pasucèné Allah. Allah nglumpukaké manèh bala tuwin pasucèn mau bebarengan ing wektu kang padha, yaiku tanggal 22 Oktober 1844. Rong atus rong puluh taun antarané 677 SM lan 457 SM nglambangaké sawijining mangsa nalika Allah netepaké sawijining tenger dalan kang makili tambahing pepadhang. Ing tanggal 22 Oktober 1844 pepadhangé malaékat katelu rawuh, pepadhangé pasucèn wiwit madhangi, lan ana sawijining bala ana ing kono kanggo martakaké pepadhang mau.

Ing garis kenabian kang nélakaké peperangan kaping telu kang ditindakaké déning Iblis lan Kristus, Kitab Suci King James taun 1611 dipunwedharaké. Pas rong atus rong puluh taun

sawisé iku, ing taun 1831, William Miller nerbitaké piwulangé kanggo kaping pisanan:

“Sajeroning sangang taun William Miller yakin bilih piyambakipun kedah nglairaken pesenipun dhateng greja-greja; nanging piyambakipun tetep ngentosi, ngarep-arep bilih wonten satunggaling panguwasa ingkang katampi badhe martosaken pawartos kabingahan bab Juru Slamet ingkang enggal rawuh. Kanthi mekaten, sajatosipun piyambakipun namung mbuktekaken kasunyataning pesen punika; bilih padha gadhah nama bilih gesang, nanging sajatosipun lagi enggal-enggal pejah. Ing taun 1831 Miller ngaturaken khotbahipun ingkang sepisanan bab ramalan-ramalan.” Steven Haskell, *The Seer of Patmos*, 77.

Gusti Allah ngreksa naskah-naskah asli kang suci lan bener kang dipigunakaké kanggo ngasilaké Kitab Suci. Sawisé iku Panjenengané nglairaké Kitab Suci-Nya ing taun 1611. Banjur Panjenengané ngangkat sawijining utusan kang bakal migunakaké paugeran-paugeran kang dumunung, asalé katurunaké, lan ditegakké ana ing sajroning Kitab Suci kanggo ngasilaké piwulang malaékat kapisan. Ing taun 1831, piwulangé Miller dipangku-wangun kanthi resmi, kaya déné piwulang ing sajarah Kristus dipangku-wangun kanthi resmi déning Yohanes Pembaptis, minangka piwulang kang wis dipangku-wangun kanthi resmi ing saben gerakan reformasi. Piwulangé Miller, yaiku piwulang malaékat kapisan kang ngumumaké dibukakné pangadilan, kanthi langsung dipateguh déning panggunaan wewaton wektu profetik rong atus rong puluh taun. Iku minangka piwulang pepéling ing wiwitaning karajan kaping nem ing ramalan Kitab Suci—Amerika Sarékat.

Ing taun 1996, pelayanan Future for America diwiwiti, lan pekabaran malaékat katelu sing wis kabukak segelé ing taun 1989, yaiku pekabaran sing ngenali marihné tatu pati saka kapausan lan hukum Minggu sing enggal rawuh, diterbitaké ing sawijining majalah kanthi irah-irahan, *The Time of the End*. Pekabaran ing pungkasan Adventisme wis diformalaké pas kaya pekabaran ing wiwitan wis diformalaké. Ing wiwitan, pekabaran iku digantungaké marang wektu lan makili pangrembakan luwih lanjut saka kayektèn-kayektèn sing kinandhut ana ing Sabdané Allah. Ing taun 1996, rong atus rong puluh taun sawisé lairé Amerika Sarékat ing taun 1776, pekabaran ing pungkasan Adventisme diformalaké lan makili pangrembakan luwih lanjut saka pekabaran telung malaékat.

Nalika kita ngrembag sajarah sing sajajar antarane sungu Republik lan sungu Protestan ing sajarah karajan kaping enem ing wangsit Kitab Suci, kudu dimangertèni sapa kang diarani sungu Protestan lan sapa kang dudu.

Sinaua supaya sira kabukten karsa déning Allah, minangka buruh kang ora prelu isin, kang mbabar sabda kayektèn kanthi bener. Nanging adohana pamedhar kang najis lan tanpa guna; awit iku bakal nambah marang kabecikan kang saya adoh saka Allah. 2 Timotius 2:15, 16.